

CIVILINES TEISES KONVENCIJA DEL KORUPCIJOS

Strasburas, 1999 11 04

PREAMBULE

Šia Konvencija pasirašiusios Europos Tarybos valstybės narės, kitos valstybės ir Europos Bendrija,

manydamos, kad Europos Tarybos tikslas yra siekti didesnes savo nariu vienybes;

suprasdamos tarptautinio bendradarbiavimo stiprinimo svarba kovojant su korupcija;

pabreždamos, kad korupcija kelia rimta gresme teisei valstybei, demokratijai ir žmogaus teisems, sąžiningumui ir socialiniam teisingumui, stabdo ekonomine pletra, kelia pavojų tinkamam ir teisingam rinkos ekonomikos funkcionavimui;

pripažindamos neigiamas korupcijos finansines pasekmes asmenims, bendrovėms, valstybėms ir tarptautinėms institucijoms;

budamos Isitikinusios civilines teises svarba prisidedant prie kovos su korupcija, ypac suteikiant teise asmenims, patyrusiems žalos, gauti teisinga kompensacija;

prisimindamos Europos teisingumo ministru 19-osios (Malta, 1994 m.), 21-osios (Cekijos Respublika, 1997 m.) ir 22-osios (Moldova, 1999 m.) konferenciju išvadas ir rezoliucijas;

atsižvelgdamos I 1996 m. lapkricio men. Ministru komiteto priimta Veiksmu prieš korupcija programa;

taip pat atsižvelgdamos I 1997 m. vasario men. Ministru komiteto patvirtinta galimybiu parengti konvencija del civilines teises priemoniu kompensuojant del korupciniu veiku patirta žala studija;

atsižvelgdamos I 1997 m. lapkricio men. Ministru komiteto 101-ojoje sesijoje priimta Rezoliucija Nr. (97) 24 del 20 rekomendaciniu kovos su korupcija principu, 1998 m. gegužes men. Ministru komiteto 102-ojoje sesijoje priimta Rezoliucija Nr. (98) 7, leidžiancia dalinl ir išplestinl susitarima, kuriuo Isteigiama „Valstybiu grupe prieš korupcija“ (GRECO), ir 1999 m. gegužes 1 d. priimta Rezoliucija Nr. (99) 5, kuria Isteigiama GRECO;

prisimindamos 1997 m. spalio men. Strasbure vykusiame 2-ajame aukščiausio lygio susitikime Europos Tarybos valstybiu nariu valstybiu ir vyriausybiu vadovu priimtus Baigiamaja deklaracija ir Veiksmu plana,

s u s i t a r e :

I SKYRIUS – PRIEMONES NACIONALINIU LYGIU

1 straipsnis – Tikslas

Kiekviena Šalis asmenims, patyrusiems žalos del korupciniu veiku, savo nacionalineje teiseje numato veiksmingas priemones, leidžiancias jiems apginti savo teises ir interesus, Iskaitant galimybe gauti žalos atlyginima.

2 straipsnis – Korupcijos apibrėžimas

Šioje Konvencijoje „korupcija“ – tai tiesioginis ar netiesioginis kyšio arba kito nepagrįsto atlygio ar pažado dėl tokio atlygio prašymas, siūlymas, davimas ar priėmimas, kuris iškreipia asmens, gaunancio kyšį, nepagrįsta atlygi ar pažada dėl kyšio ar nepagrįsto atlygio, tinkama bet kurios pareigos atlikima ar reikalaujama elgsena.

3 straipsnis – Žalos atlyginimas

1. Kiekviena Šalis asmenims, patyrusiems žalos dėl korupcijos, savo nacionalineje teiseje numato teisę pareikšti ieškinį, siekiant visiškai tokios žalos atlyginimo.
2. Toks atlyginimas gali apimti materialinę žalą, negautą pelną ir nepiniginį nuostolį.

4 straipsnis – Atsakomybė

1. Kiekviena Šalis savo nacionalineje teiseje numato šias sąlygas, kurios turi būti įvykdytos, siekiant žalos atlyginimo:

- i) atsakovas atliko korupcinę veiką ar leido ją atlikti, ar nesiėmė reikiamu priemoniu, kad korupcinės veikos būtų išvengta;
- ii) ieškovas patyrė žalą; ir
- iii) tarp korupcinės veikos ir žalos yra priežastinis ryšys.

2. Kiekviena Šalis savo nacionalineje teiseje numato, kad tuo atveju, jei keli atsakovai yra atsakingi už tą pačią korupcinę veiką, jie yra atsakingi solidariai.

5 straipsnis – Valstybės atsakomybė

Kiekviena Šalis asmenims, patyrusiems žalos dėl valstybės tarnautojų, atliekančių savo funkcijas, korupciniu veiku, savo nacionalineje teiseje numato atitinkama tvarka reikalauti iš valstybės žalos atlyginimo, o jei Šalis yra ne valstybė, tuomet iš tos šalies atitinkamu valdžios institucijų.

6 straipsnis – Ieškovo neatsargumas

Kiekviena Šalis savo nacionalineje teiseje numato, kad, atsižvelgiant į visas aplinkybes, atlyginimas gali būti sumažintas arba panaikintas, jei ieškovas dėl savo kaltės prisidedo prie žalos padarymo ar jos padidėjimo.

7 straipsnis – Senatins

1. Kiekviena Šalis savo nacionalineje teiseje numato, kad žalos atlyginimo išieškojimo procesui taikomas senaties terminas yra ne trumpesnis kaip treji metai nuo tos dienos, kai žalos patyręs asmuo sužinojo ar pagrįstai turejo sužinoti apie patirtą žalą arba atliktą korupcinę veiką, taip pat atsakingo asmens tapatybę. Tačiau toks procesas negali būti pradėtas pasibaigus senaties terminui, kuris yra ne trumpesnis kaip dešimt metų nuo korupcinės veikos dienos.
2. Šalių Istatymai, reglamentuojantys senaties termino sustabdymą ar nutraukimą, jei reikia, taikomi šio straipsnio 1 dalyje nustatytiems senaties terminams.

8 straipsnis – Sutarčių galiojimas

1. Kiekviena Šalis savo nacionalineje teiseje numato, kad bet kokia sutartis ar sutarties nuostata, numatanti korupciją, yra niekine.
2. Kiekviena Šalis savo nacionalineje teiseje numato galimybę visoms sutarties šalims, kuriu valia pažeidžia korupcinę veiką, kreiptis į teisimą, kad sutartis būtų pripažinta negaliojanti, nepaisant jų teisės reikalauti nuostolių atlyginimo.

9 straipsnis – Darbuotoju apsauga

Kiekviena Šalis darbuotojams, kurie turi pagrįsta pagrinda ltarti korupcija ir kurie gera valia praneša savo ltarima atsakingiems asmenims arba valdžios institucijoms, savo nacionalineje teiseje numato atitinkama apsauga nuo nepateisinamu sankciju.

10 straipsnis – Buhalterines ataskaitos ir auditas

1. Kiekviena Šalis savo nacionalineje teiseje imasi visu reikiamu priemonių, kad bendrovių metines buhalterines ataskaitos būtų aiškiai parengiamos ir atspindetu teisinga ir tikra bendrovės finansine bukle.

2. Siekdama užkirsti kelia korupcinems veikoms, kiekviena Šalis savo nacionalineje teiseje numato, kad auditoriai patvirtintu, jog bendrovių metines buhalterines ataskaitos atspindi tikra ir teisinga bendrovės finansine bukle.

11 straipsnis – Irodymu rinkimas

Kiekviena Šalis savo nacionalineje teiseje numato veiksminga Irodymu rinkimo tvarka civiliniame procese, pradetame del korupcines veikos.

12 straipsnis – Laikinosios priemonės

Kiekviena Šalis savo nacionalineje teiseje numato tokias teismo nutartis, kurios yra butinos siekiant apsaugoti šaliu teises ir interesus civiliniame procese, pradetame del korupcines veikos.

II SKYRIUS – TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS IR VYKDYMO KONTROLE

13 straipsnis – Tarptautinis bendradarbiavimas

Šalys, vadovaudamosi atitinkamu tarptautiniu dokumentu del tarptautinio bendradarbiavimo civilinese ir komercinese bylose, kuriu Šalys jos yra, bei savo nacionalines teises nuostatomis, veiksmingai bendradarbiauja klausimais, susijusiais su civiliniu procesu korupcijos bylose, ypac del dokumentu Iteikimo, Irodymu rinkimo užsienyje, jurisdikcijos, užsienio teismu sprendimu pripažinimo ir vykdymo bei teismo proceso išlaidu.

14 straipsnis – Kontrole

Valstybių grupe prieš korupcija (GRECO) kontroliuoja, kaip Šalys vykdo šia Konvencija.

III SKYRIUS – BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

15 straipsnis – Pasirašymas ir Isigaliojimas

1. Ši Konvencija pateikiama pasirašyti Europos Tarybos valstybems narems, toms Europos Tarybai nepriklausancioms valstybems, kurios dalyvavo rengiant šia Konvencija, ir Europos Bendrijai.

2. Ši Konvencija turi būti ratifikuota, priimta arba patvirtinta. Ratifikavimo, priemimo arba patvirtinimo dokumentai deponuojami Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui.

3. Ši Konvencija Isigalioja pirma menesio diena praejus trims menesiams nuo dienos, kai pagal šio straipsnio 2 dalies nuostatas savo sutikima Isipareigoti pagal šia Konvencija pareiškia keturiolika ja pasirašiusiu valstybių. Kiekviena ja pasirašiusi valstybe, kuri ratifikavimo, priemimo ar patvirtinimo metu nera Valstybių grupes prieš korupcija (GRECO) nare, Konvencijos Isigaliojimo diena automatiškai tampa jos nare.

4. Kiekvienai šia Konvencija pasirašanciai valstybei, kuri veliau pareiškia, jog sutinka pagal ja Isipareigoti, ši Konvencija Isigalioja pirma menesio diena praejus trims menesiams nuo tos dienos, kai valstybe pagal šio straipsnio 1 dalies nuostatas pareiškia sutikima Isipareigoti pagal šia Konvencija. Kiekviena Konvencija pasirašanti valstybe, kuri ratifikavimo, priemimo ar patvirtinimo metu nera Valstybių grupes prieš korupcija (GRECO) nare, Konvencijos Isigaliojimo jai diena automatiškai tampa jos nare.

5. Visos konkrečios Europos Bendrijos dalyvavimo Valstybių grupėje prieš korupciją (GRECO) sąlygos, kiek reikia, bus nustatytos atskiru susitarimu su Europos Bendrija.

16 straipsnis – Prisijungimas prie Konvencijos

1. Šiai Konvencijai išgaliojus, Europos Tarybos Ministrų komitetas, pasitares su šios Konvencijos Šalimis, Europos Tarybos Statuto 20d straipsnyje numatyta balsu dauguma priimtu sprendimu ir Susitariamais Šalių, turinčių teisę dalyvauti Ministrų komiteto posėdžiuose, atstovams vieningai nubalsavus gali pakviesti bet kuria Europos Tarybai nepriklausancia bei rengiant šią Konvenciją nedalyvavusia valstybę prisijungti prie šios Konvencijos.

2. Prisijungiančioms valstybėms ši Konvencija išgalioja pirmą mėnesio dieną praėjus trimis mėnesiams nuo tos dienos, kai prisijungimo dokumentas deponuojamas Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui. Bet kuri prie šios Konvencijos prisijungianti valstybė Konvencijos išgaliojimo jai dieną automatiškai tampa GRECO nare, jei prisijungimo metu ji šiai institucijai dar nepriklauso.

17 straipsnis – Išlygos

Del jokios šios Konvencijos nuostatos išlygos negali būti daromos.

18 straipsnis – Teritorinis taikymas

1. Kiekviena valstybė ar Europos Bendrija šios Konvencijos pasirašymo metu arba deponuodama ratifikavimo, priėmimo, patvirtinimo arba prisijungimo dokumentus gali nurodyti teritoriją arba teritorijas, kurioms taikoma ši Konvencija.

2. Kiekviena Šalis bet kada vėliau gali Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui adresuotu pareiškimu išplesti šios Konvencijos taikymą bet kuriai kitai pareiškime nurodytai teritorijai. Tai teritorijai Konvencija išgalioja pirmą mėnesio dieną praėjus trimis mėnesiams nuo tos dienos, kai Generalinis Sekretorius gauna tokį pareiškimą.

3. Kiekvienas pagal šio straipsnio 1 ir 2 dalis pateiktas pareiškimas, susijęs su bet kuria jame nurodyta teritorija, gali būti atšauktas Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui adresuotu pranešimu. Atšaukimas išgalioja pirmą mėnesio dieną praėjus trimis mėnesiams nuo tos dienos, kai Generalinis Sekretorius gauna tokį pareiškimą.

19 straipsnis – Ryšys su kitomis konvencijomis ir susitarimais

1. Ši Konvencija nekeičia teisių ir išpareigojimų, atsirandančių iš tarptautinių daugiašalių konvencijų, susijusių su specifiniais klausimais.

2. Siekdamas papildyti ar sutvirtinti Konvencijos nuostatas arba palengvinti joje numatytą principu taikymą, šios Konvencijos Šalys gali viena su kita sudaryti dvišalius ir daugiašalius susitarimus dėl šioje Konvencijoje reglamentuojamų klausimų arba, nepažeisdamos šios Konvencijos tikslų ir principų, išpareigoti laikytis specialios sistemos taisyklių, privalomų šios Konvencijos pateikimo pasirašyti metu.

3. Jei dvi ar daugiau Šalių jau yra sudariusios susitarimą arba sutartį dėl šioje Konvencijoje reglamentuojamų klausimų arba yra kitu būdu nustaciusios savo santykius, susijusių su šiais klausimais, jos turi teisę vietoj šios Konvencijos taikyti tą susitarimą ar sutartį arba atitinkamai kitu būdu reguliuoti tuos santykius.

20 straipsnis – Pakeitimai

1. Kiekviena Šalis gali siūlyti šios Konvencijos pakeitimus, kuriuos Europos Tarybos Generalinis Sekretorius perduoda Europos Tarybos valstybėms narėms, Europos Tarybai nepriklausančioms valstybėms, kurios dalyvavo rengiant šią Konvenciją, Europos Bendrijai ir kiekvienai valstybei, kuri prisijungė arba buvo pakviesta prisijungti prie šios Konvencijos pagal 16 straipsnio nuostatas.

2. Visi Šalies pasiulyti pakeitimai perduodami Europos teisinio bendradarbiavimo komitetui (CDCJ), kuris savo nuomone del pasiulytu pakeitimu pateikia Ministru komitetui.

3. Ministru komitetas svarsto siuloma pakeitima ir Europos teisinio bendradarbiavimo komiteto (CDCJ) pateikta nuomone ir, pasitares su Europos Tarybai nepriklausančiomis valstybemis, šios Konvencijos Šalimis, pakeitima gali priimti.

4. Pagal šio straipsnio 3 dall Ministru komiteto priimtas pakeitimo tekstas perduodamas visoms Šalims pritarti.

5. Pagal šio straipsnio 3 dall priimtas pakeitimas Isigalioja trisdešimta diena nuo tos dienos, kai visos Šalys informuoja Generalinį Sekretorių apie savo pritarima tam pakeitimui.

21 straipsnis – Gincu sprendimas

1. Europos Tarybos Europos teisinio bendradarbiavimo komitetas (CDCJ) informuojamas apie šios Konvencijos aiškinima ir taikyma.

2. Kilus Šaliu gincui del šios Konvencijos aiškinimo ar taikymo, jos siekia ginca išspręsti derybomis arba kitomis ju pasirinktomis taikiomis priemonemis, Iskaitant ginco perdavima suinteresuotu Šaliu susitarimu Europos teisinio bendradarbiavimo komitetui (CDCJ), arbitražo teismui, kurio sprendimai Šalims yra privalomi, arba Tarptautiniam Teisingumo Teismui.

22 straipsnis – Denonsavimas

1. Kiekviena Šalis gali Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui adresuotu pranešimu šia Konvencija bet kada denonsuoti.

2. Denonsavimas Isigalioja pirma menesio diena praejus trims menesiams nuo tos dienos, kai Generalinis Sekretorius gauna pranešima.

23 straipsnis – Pranešimai

Europos Tarybos Generalinis Sekretorius Europos Tarybos valstybems narems bei kitoms šia Konvencija pasirašiusioms valstybems ir jos Šalims praneša apie:

- a) kiekviena šios Konvencijos pasirašyma;
- b) kiekvieno ratifikavimo, priemimo, patvirtinimo arba prisijungimo dokumento deponavima;
- c) kiekviena šios Konvencijos Isigaliojimo pagal Konvencijos 15 ir 16 straipsnius data;
- d) visus kitus su šia Konvencija susijusius veiksmus, pranešimus ar informacija.

Tai patvirtindami, toliau nurodyti tinkamai Igaloti asmenys pasiraše šia Konvencija.

Sudaryta 1999 m. lapkricio 4 d. Strasbure vienu egzemplioriumi, kuris deponuojamas Europos Tarybos archyvuose, anglu ir prancuzu kalbomis. Abu tekstai vienodai autentiški. Europos Tarybos Generalinis Sekretorius patvirtintus nuorašus perduoda kiekvienai Europos Tarybos valstybei narei, kiekvienai Europos Tarybai nepriklausančiai valstybei, kuri dalyvavo rengiant šia Konvencija, Europos Bendrijai ir kiekvienai prie šios Konvencijos prisijungti pakviestai valstybei.